

УДК 796.02:725.85]:005.336.1(477)

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-2\(32\)-915-928](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-2(32)-915-928)

Орлов Анатолій Анатолійович доктор філософії з галузі фізична культура і спорт, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту, заслужений тренер України з важкої атлетики, майстер спорту України з важкої атлетики, суддя національної категорії з важкої атлетики, Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, <https://orcid.org/0000-0003-1044-7191>

Шебеда Анна Романівна студентка 2 курсу факультету фізичного виховання, здоров'я та туризму спеціальності «Середня освіта (фізична культура)», Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, <https://orcid.org/0009-0009-7904-8165>

Товстоп'ятко Ілля Федорович студент 2 курсу факультету фізичного виховання, здоров'я та туризму спеціальності «Фізична культура і спорт», Запорізький національний університет, Запоріжжя, <https://orcid.org/0009-0006-2664-9707>

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ СПОРУД В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розглядаються актуальні проблеми функціонування та управління фізкультурно-спортивною інфраструктурою в Україні. Визначено, що на сучасному етапі значна частина спортивних споруд перебуває в незадовільному стані через обмежене фінансування, недостатній рівень експлуатації та відсутність ефективного управління. У результаті цього створюються несприятливі умови для тренувань професійних спортсменів, занять масовим спортом та популяризації здорового способу життя серед населення.

Проаналізовано нормативно-правові засади забезпечення спортивної інфраструктури, зокрема статтю 48 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», яка регламентує будівництво, утримання та використання спортивних споруд. Встановлено, що матеріально-технічна база фізичної культури та спорту є важливим фактором у підготовці майбутніх фахівців галузі, що підтверджується науковими дослідженнями українських та зарубіжних учених. Особливу увагу приділено питанням модернізації спортивних об'єктів відповідно до сучасних стандартів та потреб різних верств населення, включаючи осіб з інвалідністю.

На основі аналізу останніх досліджень висвітлено різні аспекти ефективного використання фізкультурно-спортивних споруд, зокрема через залучення

державно-приватного партнерства, цифровізації управлінських процесів, стратегічного планування та маркетингових стратегій. Виявлено, що міжнародний досвід свідчить про ефективність таких підходів у забезпеченні доступності та багатофункціональності спортивної інфраструктури. Показано, що ефективне управління спортивними об'єктами може значно покращити умови для занять спортом, сприяти розвитку інклюзивного середовища та підвищенню якості послуг у цій сфері.

Особливу увагу приділено питанням фінансування спортивної галузі. Зазначено, що середньорічні витрати на утримання спортивних споруд значно перевищують аналогічні показники для інших освітніх установ, що зумовлює необхідність пошуку альтернативних джерел фінансування. Запропоновано заходи для оптимізації управління спортивною інфраструктурою, які включають створення ефективної системи моніторингу стану спортивних об'єктів, впровадження енергозберігаючих технологій, розширення мережі приватних інвестицій та залучення громадськості до процесів прийняття рішень.

Розглянуто питання кадрового забезпечення сфери фізичної культури та спорту. Встановлено, що кадровий потенціал відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування спортивних споруд, проте існують значні диспропорції в забезпеченні спеціалістами окремих регіонів України. Виявлено тенденції до скорочення кількості інструкторів з фізичної культури, особливо у сільській місцевості, що негативно впливає на рівень спортивно-оздоровчої роботи.

Зроблено висновки щодо необхідності впровадження комплексного підходу до управління спортивними об'єктами, що включає розвиток нормативно-правової бази, фінансової підтримки, кадрового забезпечення та цифрових технологій управління.

Ключові слова: спортивна інфраструктура, спортивні споруди, управління, фінансування, кадрове забезпечення.

Orlov Anatolii Anatoliiovich Doctor of Philosophy in Physical Culture and Sports, Associate Professor at the Department of Theory and Methods of Physical Culture and Sports, Honored Coach of Ukraine in Weightlifting, Master of Sports of Ukraine in Weightlifting, National Category Judge in Weightlifting, Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia, <https://orcid.org/0000-0003-1044-7191>

Shebeda Anna Romanivna 2nd-year student at the Faculty of Physical Education, Health, and Tourism, specializing in "Secondary Education (Physical Culture)", Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia, <https://orcid.org/0009-0009-7904-8165>

Tovstopiatko Illia Fedorovich 2nd-year student at the Faculty of Physical Education, Health, and Tourism, specializing in “Physical Culture and Sports”, Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia, <https://orcid.org/0009-0006-2664-9707>

EFFECTIVENESS OF THE USE OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS FACILITIES IN UKRAINE

Abstract. The article examines current issues related to the functioning and management of physical culture and sports infrastructure in Ukraine. It has been determined that at the present stage, a significant portion of sports facilities is in an unsatisfactory condition due to limited funding, insufficient utilization, and a lack of effective management. As a result, unfavorable conditions are created for professional athletes’ training, mass sports participation, and the promotion of a healthy lifestyle among the population.

The regulatory and legal framework for ensuring sports infrastructure is analyzed, particularly Article 48 of the Law of Ukraine “On Physical Culture and Sports” which regulates the construction, maintenance, and use of sports facilities. It has been established that the material and technical base of physical culture and sports is a crucial factor in the training of future specialists in the field, as confirmed by scientific studies conducted by Ukrainian and foreign researchers. Special attention is given to the modernization of sports facilities in accordance with contemporary standards and the needs of different social groups, including people with disabilities.

Based on an analysis of recent research, various aspects of the effective use of physical culture and sports facilities are highlighted, particularly through public-private partnerships, the digitalization of management processes, strategic planning, and marketing strategies. It has been revealed that international experience demonstrates the effectiveness of such approaches in ensuring accessibility and multifunctionality of sports infrastructure. The study shows that effective management of sports facilities can significantly improve conditions for sports activities, promote the development of an inclusive environment, and enhance the quality of services in this sector.

Special attention is given to the issue of financing the sports sector. It is noted that the average annual maintenance costs of sports facilities significantly exceed similar expenditures for other educational institutions, necessitating the search for alternative funding sources. Measures are proposed to optimize sports infrastructure management, including the creation of an effective system for monitoring the condition of sports facilities, the implementation of energy-saving technologies, the expansion of private investment networks, and increased public involvement in decision-making processes.

The issue of staffing in the field of physical culture and sports is also considered. It has been established that human resources play a key role in ensuring the effective

functioning of sports facilities; however, there are significant regional disparities in specialist provision across Ukraine. A trend toward a reduction in the number of physical education instructors, particularly in rural areas, has been identified, which negatively impacts the level of sports and wellness activities.

Conclusions emphasize the necessity of implementing a comprehensive approach to the management of sports facilities, which includes the development of the regulatory framework, financial support, staffing, and digital management technologies.

Keywords: sports infrastructure, sports facilities, management, financing, human resources provision.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку фізичної культури та спорту в Україні постають численні проблеми, які перешкоджають їхньому ефективному розвитку. Однією з ключових проблем є недосконале управління спортивними об'єктами та неналежна їх експлуатація, що суттєво впливає на створення належних умов для тренувань спортсменів та занять масовим спортом. Згідно зі статтею 48 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» (зі змінами), матеріально-технічне забезпечення сфери фізичної культури та спорту передбачає будівництво, утримання та використання спортивних споруд, а також придбання і застосування спортивного інвентарю та обладнання для занять фізичною культурою.

Однак сучасний стан спортивної інфраструктури України викликає серйозне занепокоєння. Значна частина спортивних споруд перебуває в незадовільному стані через обмежене фінансування, що ускладнюються складною економічною та політичною ситуацією в країні. Спортивні об'єкти потребують значних витрат на опалення, освітлення, забезпечення нормативно-санітарних вимог, що значно перевищує витрати на утримання інших закладів освіти. Через дефіцит фінансування багато таких об'єктів не виконує своїх функцій належним чином.

Недостатнє фінансування спортивної галузі безпосередньо впливає на результати українських спортсменів на міжнародній арені, а також на загальний стан здоров'я населення. Для подолання цих викликів необхідно впроваджувати ефективну систему управління спортивними спорудами, яка б враховувала всі фактори їхнього функціонування. Така система має використовувати ринкові тенденції у сфері спортивно-оздоровчих послуг, адаптуючи їх для підвищення доступності та якості спортивних об'єктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема ефективного використання фізкультурно-спортивних споруд є актуальною як у міжнародному, так і в національному науковому дискурсі. У сучасних дослідженнях розглядається питання раціонального управління спортивною інфраструктурою та

оптимізації її функціонування в умовах соціально-економічних змін [1]. Зокрема, науковці акцентують увагу на необхідності модернізації спортивних об'єктів відповідно до потреб різних верств населення та вимог інклюзивного середовища [2].

В.А. Кольчак зазначає загальну кількість спортивних споруд, як один з показників стану сфери фізичної культури і спорту, відзначаючи останніми роками негативну динаміку [3]. Окремі дослідники наголошують на необхідності особливої уваги до спортивних споруд у контексті формування державної політики розвитку масового спорту та євроінтеграційних прагнень України [4].

Цікавою є думка В. В. Поліщука, який підкреслює важливість будівництва нових спортивних об'єктів та модернізації існуючих, оскільки сучасні спортивні споруди відіграють значну роль у зміцненні здоров'я населення. Незважаючи на зростаюче значення цього процесу, в Україні досі відсутня достатньо розвинена спортивна інфраструктура за місцем навчання, проживання, роботи та відпочинку. Тому будівництво, реконструкція та відродження спортивно-оздоровчих об'єктів є стратегічно важливим завданням, яке сприятиме підвищенню рівня фізичної культури, популяризації здорового способу життя та покращенню архітектурного вигляду міських і студентських просторів [5].

На думку дослідників галузі підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту ґрунтовні знання про сучасну спортивну інфраструктуру, особливості її облаштування та експлуатації дозволяють майбутнім фахівцям оптимізувати використання наявних ресурсів, забезпечувати їхню безпеку, довговічність і відповідність сучасним вимогам. Такі знання є невід'ємним компонентом підготовки майбутніх педагогів, тренерів та інструкторів, оскільки безпосередньо впливає на ефективність використання фізкультурно-спортивних споруд, сприяє підвищенню їх функціональності, доступності та ефективності, що є важливим фактором у розвитку фізичної культури та спорту [6].

Водночас у вітчизняній науці наголошується на проблемах недостатнього фінансування, низького рівня експлуатації наявних споруд та необхідності розроблення механізмів їх раціонального використання [7].

Дослідження міжнародного досвіду свідчать про те, що ефективне використання спортивних споруд значною мірою залежить від впровадження державно-приватного партнерства, цифровізації управлінських процесів та запровадження стратегічного планування розвитку спортивної інфраструктури [8]. Розглядається питання особливостей спортивного менеджменту, зокрема управління спортивними спорудами та спортивними проектами наголошуючи, що багатогранність і міждисциплінарність спортивної діяльності та спортивної індустрії вимагає високого рівня наукової та професійної інформації [9].

Питання ефективності використання фізкультурно-спортивних споруд розглядалось науковцями навіть в умовах світової пандемії. Зокрема, через

зниження інтересу користувачів до спортивних споруд під час пандемії зменшилися доходи. У зв'язку з цим дослідники пропонували підвищити ефективність використання спортивної інфраструктури, переглянути та оптимізувати програми, розробити стратегії залучення клієнтів, активізувати маркетинг і рекламні кампанії тощо [10].

Досить цікавими є сучасні наукові пошуки стосовно ролі спортивних споруд у забезпеченні сталого розвитку. Хоча значення спорту в цьому контексті широко обговорюється, внесок саме спортивних об'єктів залишається недостатньо висвітленим у науковій літературі [11].

Разом із тим, попри значну кількість досліджень, залишається недостатньо вивченим питання комплексної оцінки ефективності функціонування фізкультурно-спортивних споруд в Україні, а також практичних механізмів підвищення їхньої доступності та багатофункціональності. Недостатньо розробленими залишаються й аспекти використання сучасних управлінських технологій та цифрових інструментів у менеджменті спортивної інфраструктури.

Мета статті аналіз функціонування фізкультурно-спортивних споруд та шляхи вирішення підвищення ефективності використання в Україні. Для вирішення сформульованої мети використано такі методи: аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, аналіз нормативних і програмно-методичних документів у сфері фізичної культури та спорту.

Виклад основного матеріалу. Спортивна споруда – це багатофункціональний заклад, який виконує важливу культурно-оздоровчу та спортивну роль. В Україні до таких об'єктів належать стадіони, Палаці спорту, Будинки фізкультури, плавальні басейни, манежі, а також лижні та водні бази. Вони використовуються для проведення навчально-тренувальних занять, змагань, спортивно-масових і оздоровчих заходів, святкових подій та суспільно-політичних зібрань для широкого кола населення [12].

На сучасному етапі розвитку фізичної культури та спорту в Україні стан спортивної інфраструктури та кадрового забезпечення галузі є одним із ключових чинників, що впливають на підготовку спортсменів, залучення населення до масового спорту та популяризацію здорового способу життя. Попри певні позитивні зрушення, існують значні проблеми, що потребують негайного вирішення.

Системний аналіз динаміки забезпечення фізичної культури та спорту показав як позитивні, так і негативні тенденції. Зокрема, за останні роки суттєво зросла кількість спортивних споруд із штучним льодом, кінноспортивних баз, тренажерних залів та тенісних кортів. Водночас зменшилася кількість басейнів, стрілецьких тирів, лижних баз. На сьогодні 80% спортивних об'єктів перебувають у комунальній власності, 11,8% – у державній, а лише 8% – у приватній. Найбільш привабливими для інвесторів є спортивні споруди зі штучним льодом, де частка приватної власності сягає 80%.

Спортивна інфраструктура України перебуває у стані, який можна охарактеризувати як нерівномірно розвинений. Більшість спортивних споруд зосереджені у великих містах, тоді як у сільській місцевості спостерігається гостра нестача належних умов для занять спортом.

Значна частина спортивних споруд перебуває у незадовільному технічному стані через тривалий термін експлуатації та відсутність належного фінансування для проведення ремонтних і відновлювальних робіт. У великих містах існують сучасні спортивні комплекси, тоді як у невеликих населених пунктах спортивні об'єкти або відсутні, або не відповідають сучасним вимогам. Фінансування сфери фізичної культури і спорту залишається недостатнім – у середньому 0,29% від загальних видатків державного бюджету, що значно менше, ніж у розвинених країнах.

Зростання кількості спортивних об'єктів зі штучним льодом на 82%, кінноспортивних баз – на 70%, спортивних залів – на 50%. Збільшення кількості майданчиків із тренажерним обладнанням на 19%. Поліпшення забезпечення футбольними полями та тенісними кортами.

Варто зазначити, що значна частина нових спортивних об'єктів з'явилася не через будівництво, а внаслідок зміни методології статистичного обліку, що створює викривлену картину реального стану інфраструктури.

У результаті досліджень встановлено, що господарська діяльність галузі має від'ємні фінансові показники, супроводжується зменшенням обсягів наданих спортивно-оздоровчих послуг і обмеженим використанням висококваліфікованих фахівців. Спостерігаються тенденції до скорочення робочих місць, низького рівня середньомісячної заробітної плати в окремих регіонах, що часто є нижчим за встановлений прожитковий мінімум і мінімальну заробітну плату. Усе це свідчить про кризовий стан у сфері надання фізкультурно-оздоровчих та спортивних послуг.

«Кадрова політика у сфері фізичної культури і спорту» передбачає комплексну діяльність державних органів влади, спрямовану на формування та впровадження стандартів і професійних вимог до працівників галузі. Основними завданнями є добір кадрів, їх підготовка та перепідготовка, підвищення кваліфікації, ефективне використання і збереження кадрового потенціалу на основі прогнозування кількісно-якісних показників і перспектив розвитку фізичної культури і спорту в Україні.

Аналіз динаміки показників кадрового забезпечення галузі «Фізична культура і спорт» за даними щорічної статистичної звітності дозволив виявити важливі тенденції у формуванні кадрового потенціалу цієї сфери. Загальна чисельність штатних працівників у галузі, без урахування платних інструкторів і тренерів, зросла на 13,7%, що свідчить про певне покращення ситуації в забезпеченні кадрами. Однак динаміка змін для різних категорій працівників має

різноспрямований і неоднозначний характер, що потребує більш детального аналізу.

Негативною тенденцією є суттєве скорочення кількості фахівців на ключових для галузі посадах. Так, у досліджуваний період кількість інструкторів з фізичної культури, які працюють при сільських і селищних радах, зменшилася майже у 20 разів. Це свідчить про значне скорочення спортивно-оздоровчої роботи у сільській місцевості, де й без того відзначається обмежений доступ до спортивних послуг. Чисельність інструкторів-методистів з фізичної культури скоротилася на 46,3%, що також негативно позначається на організації та методичному супроводі фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Крім того, зменшилася кількість керівників і викладачів фізичного виховання у професійно-технічних навчальних закладах на 14,8%. Це є тривожним сигналом, оскільки саме в цих закладах молодь отримує базові навички здорового способу життя та спортивної підготовки. Скорочення цієї категорії працівників може призвести до погіршення фізичного розвитку студентів і зниження рівня спортивної освіти в закладах професійної освіти.

Водночас у деяких сегментах кадрове забезпечення демонструє позитивну динаміку. Зокрема, кількість працівників апаратів спортклубів, підприємств, установ і навчальних закладів зростає. Це свідчить про активізацію роботи спортивних організацій і закладів, що забезпечують широкий спектр послуг у сфері фізичної культури.

Значне зростання чисельності працівників системи «Інваспорт» на є позитивним явищем, яке відображає посилення уваги до фізичної реабілітації та спортивної підготовки осіб з інвалідністю. Розширення кадрового складу цього напрямку свідчить про зростання потреби в таких послугах і підвищення рівня доступності спортивної діяльності для людей з обмеженими можливостями.

Також збільшилася кількість працівників спортивних шкіл, що є показником розвитку дитячо-юнацького спорту та створення сприятливих умов для фізичного виховання молоді. Зростання чисельності державних службовців апаратів спорткомітетів і управлінь у справах молоді та спорту, що свідчить про посилення адміністративного управління галуззю, що, за умови належного планування, може сприяти покращенню координації та розвитку фізкультурно-оздоровчої роботи на місцевому і державному рівнях.

Таким чином, динаміка кадрового забезпечення галузі «Фізична культура і спорт» є неоднорідною. Попри загальне зростання чисельності працівників, скорочення ключових фахівців у сільській місцевості та навчальних закладах викликає занепокоєння. Це свідчить про необхідність цілеспрямованої державної політики для збереження кадрового потенціалу, особливо у тих сегментах, де відзначається найбільше скорочення. Разом із цим, позитивні зміни в окремих напрямках свідчать про наявність перспектив для подальшого

розвитку галузі за умови забезпечення збалансованого підходу до управління кадровими ресурсами.

Абсолютний показник забезпеченості галузі фахівцями з фізичної реабілітації, спеціалістами спортивно-реабілітаційної роботи з людьми з особливими потребами та лікарями спортивної медицини залишається критично низьким від загальної чисельності працівників. Це вкрай недостатньо для повноцінного функціонування галузі, особливо в умовах сучасних викликів, пов'язаних зі зростанням кількості осіб, які потребують реабілітаційних послуг через наслідки травм, захворювань чи природні вікові зміни.

На практиці це означає, що велика частина населення, зокрема люди з інвалідністю, ветерани війни, люди похилого віку та спортсмени, які потребують спеціалізованої допомоги, не мають доступу до якісної реабілітаційної підтримки. Такий дефіцит кваліфікованих фахівців значно обмежує можливості галузі у наданні послуг з фізичної та спортивної реабілітації, що призводить до погіршення здоров'я населення і зниження рівня соціальної інтеграції осіб з особливими потребами.

Особливо загрозливою ситуація виглядає у сільській місцевості, де кадровий дефіцит відчувається найбільше. За наявними даними, лише 1% фахівців працює інструкторами з фізичної культури і спорту при сільських та селищних радах. Це означає, що в багатьох населених пунктах відсутні навіть базові умови для організації спортивно-оздоровчої діяльності. У таких умовах більшість населення сільських регіонів позбавлені можливості брати участь у регулярних заняттях фізичною культурою, що поглиблює диспропорції у фізичному розвитку міських та сільських жителів.

Загальна динаміка кадрового забезпечення галузі формально демонструє зростання кількості штатних працівників. Однак детальний аналіз вказує на те, що ці зміни не є результатом реального приросту фахівців у ключових напрямках. Збільшення чисельності працівників відбувається переважно за рахунок керівного складу, адміністративного та обслуговуючого персоналу.

Важливим фактором, що впливає на ці тенденції, є погіршення демографічної ситуації в країні. Природне скорочення населення, зниження народжуваності та міграційні процеси призводять до зменшення кількості осіб, які потенційно можуть бути охоплені фізкультурно-оздоровчою роботою. На цьому фоні навіть незначне збільшення чисельності штатних працівників створює ілюзію покращення ситуації в галузі, хоча насправді більшість громадян все ще залишаються поза сферою впливу фізичної культури і спорту.

Негативні наслідки такої ситуації проявляються у зниженні загального рівня фізичної активності населення, збільшенні поширеності хронічних захворювань, пов'язаних із малорухливим способом життя, а також у скороченні можливостей для соціалізації й розвитку молоді. Особливо це стосується дітей і

підлітків, які через відсутність належної інфраструктури та фахівців не отримують необхідного фізичного виховання.

Таким чином, для покращення кадрового забезпечення галузі «Фізична культура і спорт» необхідне комплексне реформування кадрової політики. У першу чергу слід збільшити кількість програм підготовки фахівців з фізичної реабілітації, спортивної медицини, а також тренерів і методистів для роботи з людьми з особливими потребами. Особливу увагу слід приділити стимулюванню роботи у сільських регіонах через систему державних заохочень, підвищення заробітної плати, забезпечення житлом та створення сучасної інфраструктури.

Також важливим напрямом є впровадження програм підвищення кваліфікації для існуючих фахівців, орієнтованих на сучасні методи реабілітації та тренувального процесу. Лише за умови системного підходу до формування кадрового потенціалу можна досягти справжнього покращення ситуації в галузі, забезпечити якісні послуги для всіх верств населення і сприяти загальному оздоровленню суспільства.

Для повноцінного функціонування фізкультурно-спортивних споруд немаловажним є планування діяльності. Планування діяльності спортивних споруд дозволяє ефективно використовувати наявні ресурси з мінімальними витратами та сприяє їх подальшому розвитку. Існує два основних види планування:

- перспективне – розробляється на тривалий період (п'ять і більше років);
- поточне – складається на короткий термін (1 рік).

У системі фізичної культури і спорту перспективні плани розвитку мережі спортивних споруд та проектування великих спортивних комплексів зазвичай розробляються на рівні регіонів, областей і великих міст. Ці плани мають стратегічний характер і спрямовані на розширення інфраструктури, покращення умов для тренувань і змагань, а також підвищення доступності спортивних послуг.

Поточні плани є обов'язковими для кожної спортивної споруди. Вони деталізують щоденну та щорічну діяльність і забезпечують контроль за виконанням поставлених завдань.

Залежно від потужності, функціонального призначення та ролі спортивної споруди в житті міста, області чи навчального закладу, формується індивідуальний план її роботи. У ньому мають бути чітко визначені:

- обсяги запланованих робіт;
- терміни їх виконання;
- забезпеченість робочою силою, матеріально-технічними ресурсами (матеріалами, обладнанням, інвентарем);
- відповідальні особи за виконання кожного етапу плану.

Окрім цього, важливим є регулярний моніторинг і коригування поточних планів, що дозволяє своєчасно реагувати на зміни і досягати поставлених цілей максимально ефективно.

Перспективні та особливо поточні плани кожної спортивної споруди повинні бути тісно взаємопов'язані та узгоджені з планом навчально-спортивної роботи колективу фізичної культури чи організації, якій належить ця споруда. Після цього вони мають бути погоджені з вищими спортивними організаціями. Така координація забезпечує комплексний підхід до розвитку спортивної інфраструктури, а також ефективну реалізацію навчально-тренувального процесу.

Поточні плани роботи спортивної споруди складаються на один рік з урахуванням спортивного сезону – зимового або літнього. У регіонах із тривалим зимовим періодом літній сезон планується з квітня, а зимовий – з жовтня-листопада. Для безсніжних районів, де фактично відсутній зимовий сезон, грудень і січень використовуються як період підготовки спортивної споруди до весняних робіт.

Один із важливих розділів поточного плану – фінансовий план – повинен бути узгоджений із відповідними фінансовими органами. Він визначає джерела фінансування, обсяг необхідних коштів і порядок їх використання, що забезпечує належне матеріально-технічне забезпечення споруди та виконання всіх запланованих заходів.

Загальна структура поточного плану має охоплювати організаційні, технічні та фінансові аспекти, передбачаючи заходи з утримання, модернізації та вдосконалення роботи спортивної споруди відповідно до її призначення та специфіки діяльності.

Поточний план роботи спортивної споруди є важливим документом, що регламентує її функціональну діяльність відповідно до положення про спортивну споруду. Він охоплює всі ключові напрями, які забезпечують ефективну діяльність, розвиток та безпечну експлуатацію закладу.

План включає такі основні розділи:

1. Організаційно-масова робота – передбачає координацію та організацію масових спортивних заходів, зустрічей і зборів, спрямованих на популяризацію спорту та фізичної активності серед населення.

2. Навчально-спортивна робота – охоплює планування та проведення тренувальних занять, організацію навчальних зборів, підготовку спортсменів різного рівня та сприяння їхньому професійному зростанню.

3. Проведення спортивно-масових заходів – стосується організації змагань, турнірів, спортивних свят та інших заходів, що сприяють залученню громадськості до активного способу життя.

4. Фінансово-економічна діяльність – передбачає розробку фінансових планів, контроль за витратами та доходами, оптимізацію бюджетних ресурсів і забезпечення фінансової стабільності спортивної споруди.

5. Пропаганда фізичної культури та спорту – спрямована на популяризацію здорового способу життя через інформаційні кампанії, соціальні проекти та освітні заходи.

6. Благоустрій, ремонт і будівництво – включає підтримку спортивної споруди в належному стані, планування і проведення ремонтних робіт, удосконалення інфраструктури, а також будівництво нових об'єктів.

7. Організація медичного обслуговування та забезпечення техніки безпеки – охоплює заходи з медичного супроводу спортсменів, профілактики травм і забезпечення відповідності об'єкта санітарно-гігієнічним нормам та вимогам безпеки.

8. Матеріально-технічне забезпечення – передбачає створення необхідної інфраструктури, оновлення та утримання спортивного інвентарю і обладнання для забезпечення ефективної роботи об'єкта.

Кожен із цих розділів має на меті вирішення конкретних завдань, спрямованих на покращення діяльності спортивної споруди. У плані враховуються перспективи її розвитку, підвищення рівня благоустрою, оновлення матеріально-технічної бази, правильна експлуатація приміщень і споруд, забезпечення оптимального рівня завантаження, а також фінансова стабільність і безбиткова діяльність.

Висновки. В Україні було проведено системний аналіз державного управління матеріально-технічним забезпеченням, фінансуванням, медичним забезпеченням та кадровими процесами у сфері фізичної культури і спорту. Механізм державного управління розвитком цих галузей передбачає комплексне застосування правових, організаційних, адміністративних та економічних методів на різних рівнях управління для поліпшення ситуації. Правовий механізм регулює відносини між державними органами через прийняття відповідного законодавства, наприклад Закону України «Про фізичну культуру і спорт». Однак країна ще не має сучасної спортивної інфраструктури біля місць навчання, проживання та роботи. Будівництво нових спортивних об'єктів вважається однією з найважливіших суспільних завдань для підвищення рівня фізичної культури й спорту в Україні.

Стан спортивної інфраструктури та кадрового забезпечення галузі вимагає комплексного підходу до реформування. Основними напрямками мають стати: реконструкція та модернізація існуючих спортивних об'єктів; збільшення фінансування сфери спорту; розробка стратегій підготовки і залучення кваліфікованих кадрів; забезпечення належного рівня медичного супроводу спортсменів і масових занять фізичною культурою.

Комплексна реалізація зазначених заходів дозволить покращити стан спортивної інфраструктури, підвищити ефективність підготовки спортсменів та забезпечити більш широкі можливості для занять фізичною культурою в усіх регіонах країни.

Література:

1. Імас Є., Мічуда Ю. Тенденції розвитку сфери фізичної культури та спорту в умовах сучасного ринку. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. № 2. 2015. С. 142–149.
2. Поліщук В., Потужний О., Кузькова М. Шкільні спортивні споруди та їх кооперативне використання в системі фізкультурно-оздоровчої діяльності. *Теорія і практика фізичної культури і спорту*. 2023. № 1. С. 173–177.
3. Кольчак В. А. Сучасний стан сфери фізичної культури і спорту в Україні. *Olympicus*. 2023. №1. С. 30–36.
4. Рибчич І. Є. Гуманітарні аспекти фізичної культури у формуванні державної політики розвитку масового спорту в контексті євроінтеграційних прагнень України. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2022. Спецвипуск. С. 112–116.
5. Поліщук В. Значення фізкультурно-спортивних споруд у формуванні здорового способу життя. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. 2023. Серія 15 (3К(162)). С. 313–316.
6. Дмитрук В. С., Боровська Н. І., Гнітецький Л. В. Особливості робочої програми з навчальної дисципліни «Спортивні споруди і обладнання». *Olympicus*. 2024. №2. С. 59–64.
7. Кравдов Д. С., Слепцов О. С. Основні фактори що впливають на формування спортивного комплексу закладу вищої освіти. *Архітектурний вісник КНУБА. Архітектура будівель і споруд*. 2020. Вип. 20-21. С. 319–326.
8. Andersson T. Bandy v. ice hockey in Sweden. *Sport in Society*. 2020. Issue 23 (3). P. 361–376.
9. Sretenka D., Krsteska A. Challenges of sports facilities and projects management in the XXI century. *Sport-Science & Practice*. 2013. Vol. 3, №2. P. 59–77.
10. Nasrulloh A., Sumaryanto S., Sumarjo S., Nugrohoet S. Evaluation Study: Functions of Management of Sports Facilities During the COVID-19 Pandemic. *Advances in Health Sciences Research*. 2022. Volume 43. P. 1-17.
11. Gregori-Faus C., Crespo J., Calabuig F., Parra-Camachoerran D. State-of-the-art of sustainability in sports facilities: a systematic review. *Environment, Development and Sustainability*. 2025. Vol. 7. P. 1-22.
12. Запороженко О., Підгорна А. Особливості формування об'ємно-планувальних рішень екологічних спортивних споруд. *Проблеми розвитку міського середовища*. 2013. Вип. 10. С. 55–64.

References:

1. Imas, Ye., Michuda, Yu. (2015). Tendentsii rozvytku sfery fizychnoi kul'tury ta sportu v umovakh suchasnoho rynku [Trends in the development of physical culture and sports in the context of the modern market]. *Teoriia i metodyka fizychnogo vyhovannia i sportu – Theory and Methodology of Physical Education and Sports*, № 2, 142–149 [in Ukrainian].
2. Polishchuk, V., Potuzhnyi, O., & Kuz'kova, M. (2023). Shkil'ni sportyvni sporudy ta yikh kooperatyvne vykorystannia v systemi fizykul'turno-ozdorovchoyi diial'nosti [School sports facilities and their cooperative use in the system of physical education and health activities]. *Teoriia i praktyka fizychnoi kul'tury i sportu – Theory and Practice of Physical Culture and Sports*, № 1, 173–177 [in Ukrainian].
3. Kol'chak, V. A. (2023). Suchasnyy stan sfery fizychnoi kul'tury i sportu v Ukraini [The current state of physical culture and sports in Ukraine]. *Olympicus – Olympicus*, № 1, 30–36 [in Ukrainian].
4. Rybchych, I. Ye. (2022). Humanitarni aspekty fizychnoi kul'tury u formuvanni derzhavnoi polityky rozvytku masovoho sportu v konteksti yevrointehratsiynykh prahnen' Ukrainy [Humanitarian aspects of physical culture in shaping state policy for the development of mass sports in the context of Ukraine's European integration aspirations]. *Publichne upravlinnia ta mytne administruvannia – Public Administration and Customs Administration, Special Issue*, 112–116 [in Ukrainian].

5. Polishchuk, V. (2023). Znachennia fizyku-l'turno-sportyvnykh sporud u formuvanni zdorovoho sposobu zhyttia [The importance of sports and physical education facilities in promoting a healthy lifestyle]. *Naukovyj chasopys Ukraïns'koho derzhavnoho universytetu imeni Mykhajla Dragomanova – Scientific Journal of the Ukrainian State University named after Mykhailo Dragomanov*, 15 (3K(162), 313–316 [in Ukrainian].
6. Dytryuk, V. S., Borovska, N. I., & Hnites'kyi, L. V. (2024). Osoblyvosti roboty prohramy z navchal'noi dyscypliny "Sportyvni sporudy i obladnannia" [Features of the syllabus for the discipline "Sports Facilities and Equipment". *Olympicus – Olympicus*, 2. 59–64 [in Ukrainian].
7. Kravdov, D. S., & Slepetsov, O. S. (2020) Osnovni faktory shcho vplyvaiut' na formuvannia sportyvnoho kompleksu zakladu vyshchoi osvity [Main factors affecting the formation of the sports complex of a higher education institution. *Arkhytekturnyi visnyk KNUBA. Arkhytektura budivel' i sporud – Architectural Bulletin of KNUBA. Architecture of Buildings and Structures*, 20-21, 319–326 [in Ukrainian].
8. Andersson, T. (2020). Bandy v. ice hockey in Sweden. *Sport in Society*. 23 (3), 361–376.
9. Sretenka, D., & Krsteska, A. (2013). Challenges of sports facilities and projects management in the XXI century. *Sport-Science & Practice*, 3, 2, 59–77.
10. Nasrulloh, A., Sumaryanto, S., Sumarjo, S., & Nugrohoet, S. (2022). Evaluation Study: Functions of Management of Sports Facilities During the COVID-19 Pandemic. *Advances in Health Sciences Research*, 43, 1-17.
11. Gregori-Faus, C., Crespo, J., Calabuig, F., Parra-Camachoerran, D. (2025). State-of-the-art of sustainability in sports facilities: a systematic review. *Environment, Development and Sustainability*, 7, 1-22.
12. Zaporizhenko, O., & Pidhorna, A. (2013). Osoblyvosti formuvannia ob'yemno-planuval'nykh rishen' ekolohichnykh sportyvnykh sporud [Features of the formation of volumetric-planning decisions for ecological sports facilities]. *Problemy rozvytku mistovoho seredovyshcha – Problems of Urban Environment Development*, 10, 55–64.